

ASLÎ EKE

CORINT
ISTORIE
ficțiune

Sultana KÖSEM

EROINA SERIALULUI KÖSEM, ACUM PERSONAJ ÎNTR-UN ROMAN
PLIN DE INTRIGI ȘI TAINE CA UN HAREM DE ODINIOARĂ

ASLÎ EKE

Sultana KÖSEM

Traducere din limba turcă de Alice Mocanu

Prefață de Irina-Margareta Nistor

Postfață și îngrijirea ediției de Doru Dumitrescu

CORINT
ISTORIE
ficțiune

Eram mai mult ca sigură că acest galion¹ fusese folosit cu precădere în scop comercial; nu lăzile voluminoase aflate în colțurile prăfuite erau cele ce mă făceau să gândesc astfel. Mirosul greu al mulțimii înghesuite în hambar² era unul acru, care îți ardea gâtul. La el se adăuga mirosul înțepător de vin și mirodenii, făcând ca aerul să se prăvălească peste mine asemenea unui nor foarte greu; cu fiecare suflare simțindu-mă parcă tot mai bătrână. Pe măsură ce mirosul acesta punea stăpânire pe mine, deveneam parcă din ce în ce mai mult o parte a navei, vedeam asta...

Privind spre gaura de mărimea unui pumn aflată undeva în tavan, deasupra colțului în care mă aflam, mi-am dat seama că afară se întunecase. Era oarecum ciudat că pașa mă lăsase singură; după toate acele priviri, eram destul de sigură de propunerile pe care urma să mi le facă. Acum însă, închisă în hambarul murdar al galionului, eram târâtă spre tărâmurile necunoscute, iar întunericul, cea mai mare temere a mea, pusese stăpânire atât pe cer, cât și pe sufletul meu. Mă aflam de-a

¹ Navă cu pânze, de mari dimensiuni, folosită în Europa în secolele XVI–XVII în bătălii și pentru transport de mărfuri (n.red.).

² Loc pe un vapor unde se depozitează mărfurile transportate; cală (n.red.).

dreptul în temnița întunericului, pe care eu însămi o creasem și din care nu puteam ieși.

În portul satului fuseseră ancorate două nave și, chiar dacă nouă ni se păreau foarte mari, amândouă erau considerate mici în comparație cu cele din flota otomană. Cu toate că Tinos¹ nu era o insulă aflată oficial sub dominația otomană, imperiul își rezervase dreptul de a deține nave și soldați pe teritoriul ei. Când spun soldați, nu mă refer aici la soldații europeni, disciplinați și cu reguli stricte, ci la ieniceri care sunt soldații turci renumiți în lumea întreagă pentru revoltele lor, dar și pentru atitudinea lor impertinentă. Bineînțeles că atunci când îi vedeam îmi îngheța sângele în vene, dar în același timp turbanele și hainele lor ostentative aveau o latură amuzantă. Pașii le erau precum respirația, energici și ritmici, și chiar dacă viața nu se sfârșea în locurile în care ienicerii puneau piciorul, ea începea brusc să se învârtă în jurul lor. Oricât ne gândeam că, dacă le-am ieși în cale, acest lucru s-ar putea sfârși cu moartea pentru noi, nu era deloc așa, ei nu se enervau atât de ușor. Între noi și turci nu prea apăreau neînțelegeri; făceam parte din două națiuni diferite ce conviețuiau în același sat. Acesta ar fi putut fi un exemplu pozitiv, de pace, pentru războaiele ce se desfășurau în lumea-ntreagă. Cu toate acestea, am auzit că pe pescarul Nicolae l-au omorât din cauza datoriilor și, ca urmare a acestei vești, în sat au fost declarate două zile de doliu. Nicolae nu era considerat un om cu o reputație prea bună, dar fără îndoială că moartea unui pescar din Tinos era un motiv de doliu.

Faptul că insula noastră se afla sub protecția Veneției ne aducea anumite avantaje. Insula avea o așezare favorabilă pescuitului

¹ Insulă grecească din arhipelagul Cicladelor cu suprafața de 195 km². Între 1207 și 1715 s-a aflat sub protectoratul Veneției și ulterior, până în 1821, a intrat în componența Imperiului Otoman. În acest ultim an va reveni Greciei (n.coord.).

și agriculturii, iar clima era blândă. Pe timpul iernii, mangelurile¹ aprinse erau suficiente pentru a încălzi atât biserica, cât și mica noastră colibă aflată în apropierea ei, dar să ieși afară când ploaia lovea Mama Pământ nu era un lucru prea bun. Pe timpul nopții, marmura albă a bisericii strălucea sub șiroaiele de apă și, pe măsură ce ploaia se întetea și lovea în vitraliile din sticlă de Murano care o înfățișau pe Fecioara Maria, îmi veneau în minte rochiile mele de dantelă albă, cu mâneci scurte pe care le purtam în timpul verii. Dacă înainte de culcare, când îmi spuneam rugăciunea, nu reușeam să mă descotorosesc de aceste vise, mă supuneam păcatului meu și le continuam în pat. Pe timpul verii, când alergam pe câmpurile înverzite a căror frumusețe nu era cu nimic mai prejos de grandoarea munților Tsiknias și Exo-bourgo, îmi plăcea să strig de parcă descopeream pentru prima oară locurile cărora le aparțineam: Falatados, casa mea...

Oricât de blândă era clima, de încărcăți de bogății erau munții și lipsiți de orice griji erau locuitorii insulei, situația financiară a majorității populației nu era considerată prea bună. Acești oameni, care în afara pescuitului și a agriculturii nu aveau o altă sursă de venit, pe zi ce trece se solidarizau tot mai mult unii cu alții, în lupta lor pentru supraviețuire. Sunt sigură că dacă n-ar fi fost proviziile aduse pe insulă de galerele venețiene, sfârșiturile de lună n-ar mai fi venit atât de repede. Îndeosebi după vremea recoltei, aceste pământuri roditoare ni se păreau tărâmurile ale exilării, tărâmul oamenilor exilați departe de o viață ideală. Sunt sigură că fiecărui pescar, meșteșugar, artizan, bogătaș sau cerșetor i se rupea inima când toate navele care intrau în port erau întâmpinate cu entuziasm; această frumoasă insulă, insula noastră dragă, merita oare să fie condamnată la o astfel de invazie? Acești oameni care, în ciuda tuturor

¹ Vase din metal în care se ard cărbuni și care servesc la încălzit, atât în aer liber, cât și în interiorul casei (n.red.).

problemelor, treceau prin portul nostru de câteva ori pe lună și apoi navigau din nou spre locurile lor natale, nu ezitau să vorbească necuviincios la adresa Tinosului, ba chiar își luau libertatea de a pune stăpânire pe insula pe care o disprețuiau. Firește că ei, oameni capabili să anticipeze furtunile pe mare, simțeau furtuna ce se apropia...

Negrul înseamnă doliu. Pentru catolicii¹ care cred că înveșmântarea în negru și lamentarea îndelungată îi fac pe oameni să se liniștească, doliul este o alinare în fața morții. Pentru văduva și copiii lui Nicolae, acele două zile au fost o perioadă extrem de lungă și dureroasă. În satul nostru au mai fost perioade de doliu mai lungi sau mai scurte, dar acum era altceva. Acesta a fost ultimul doliu, ultima rezistență în fața morții, înainte ca otomanii să ne distrugă satul. Nici când ne-a murit paracliserul nu am trăit un doliu atât de negru. În cele din urmă, toți locuitorii satului au început să realizeze că doliul nu semnifica sfârșitul, ci un început. Din ziua aceea a început să-mi fie teamă de întuneric, de câte ori se lăsa întunericul, mă cuprindea senzația de doliu permanent. Un doliu foarte întunecat și îndelungat de care nu mă puteam descotorosi. Noaptea îmi păreau mai degrabă niște condamnări definitive ale întunericului decât începutul dimineții.

Cu ochii roșii, Maria, una dintre fiicele lui Nicolae, rățăcea ca o albină printre straturile de lavandă care decorau grădina colorată în mov și verde, trecându-și degetele prin părul șaten-închis, și șoptea în timp ce încerca să se apropie de mine, la biserică: „Viața este foarte scurtă, prea scurtă...”

*

Mi se părea că l-am văzut urcând odată cu mine pe navă pe bărbatul acela chipeș despre care credeam că este tălmaci.

¹ În insula Tinos sunt și astăzi 220 de biserici catolice (n.coord.).

Gândindu-mă dacă mi-ar fi de vreun folos sau nu să vorbesc cu el, l-am strigat de câteva ori, dar degeaba.

În hambar, în afara oamenilor adunați probabil de prin celelalte insule grecești, nu a răspuns nimeni strigătelor mele îndelungate. Pe măsură ce strigam, vocea îmi slăbea. Cuvintele mele au început să semene cu niște gemete înăbușite. Am plâns apoi până mi s-a tăiat răsuflarea, iar după un timp, o femeie în vârstă, al cărei fel de a vorbi m-a făcut să cred că-i din insula Milo, a venit lângă mine pentru a mă liniști. Chiar dacă era puțin, îi puteam înțelege vorbele, dar cu toate astea, din cauza accentului diferit pe la jumătatea lor unele fraze curgeau pur și simplu neînțelese. Ceea ce vorbeam eu putea fi numită greaca de provincie, pe când a ei era o greacă în care se amestecau cuvinte din limba otomană vorbită în zona Mării Egee. Cuvintele străine folosite de ea stârneau o confuzie și mai mare în mintea mea deja tulbure.

— Care este numele tău, puiule? De unde au adunat o prințesă atât de frumoasă ca tine?

Poate că nu reușeam să înțeleg tot ce încerca să-mi spună, dar cel puțin mi-am dat seama că mă întreba cum mă numesc. Nu știam de ce vorbea cu mine, hambarul era oricum plin de oameni care vorbeau producând o gălăgie infernală ce-ți dădea dureri de cap. Dacă ar fi avut nevoie de o conversație plăcută și satisfăcătoare, și-ar fi putut alege câțiva oameni cu care s-ar fi putut înțelege.

Limba greacă era o limbă care nu cuprindea cuvinte prea grandioase și prețioase, pe când limba otomană era tocmai opusul. Pe baza experiențelor mele ulterioare, am învățat că, în funcție de jocurile de cuvinte, chiar și limba otomană se împărțea în mai multe grupe. Limba otomană populară, în comparație cu celelalte limbi, era una destul de bogată, dar când vine vorba de limba otomană vorbită la palat aceasta era superioară

oricărei alte limbi pentru că era și mai afectată. Fiecare frază rostită era de-a dreptul un poem de sine stătător. Această grandoare a limbii a fost și motivul pentru care poezii erau considerați ființe superioare. Dacă o persoană de la palat, înveșmântată în haine simple, s-ar fi amestecat printre oamenii de afară, ea s-ar fi remarcat imediat în mulțimea aceea cu o singură frază care i-ar fi ieșit pe gură, ca un pește mort care se ridică la suprafața apei. Diferențele incomensurabile dintre viața de la palat și viața din afara acestuia au fost cele care au dat naștere unui asemenea contrast.

În timp ce, pe de-o parte, încercam să-mi fac o idee despre femeie, pe de alta o studiam cu atenție. Părul alb era pieptănat dinspre frunte spre spate și strâns într-un coc îngrijit, dar lejer. Nu pot spune că era un coc sofisticat, dovadă erau chiar șuvițele de păr căzute pe frunte. Puteam vedea însă câteva pietre, fără nicio valoare, prinse haotic în el. În vremurile acelea, co-curile erau indispensabile femeilor din zona Mării Egee.

— Sunt Anastasia Aretino; am fost luată din insula Tinos și adusă până în aceste locuri din ordinul pașei din Bosnia. Numele tatălui meu este Pierre Aretino. El este paracliserul bisericii Sfântul Nicolae din Tinos. Mă întreb... Știți cumva oare încotro ne îndreptăm?

După aceste vorbe, mi s-a părut că văd o umbră întunecată trecând peste chipul ei sau poate mi-am închipuit. Abia mai târziu, mi-am putut da seama că în întunericul din hambar nu era posibil să văd o astfel de expresie pe chipul său. Înainte de a-mi răspunde, femeia și-a frecat ochii de câteva ori; foarte probabil că gestul se datora oboselii fizice și psihice adunate de-a lungul zilei. Un timp destul de îndelungat, ochii ei de culoarea mierii au privit fix în ochii mei. Când a început să vorbească, vocea ei era marcată de multă tristețe și era înfundată, părea gata-gata să plângă, să se vaite. Mă gândeam că

poate toate astea erau o minciună, poate că femeia era unul din cerșetorii de pe acea insulă. Poate că se apropiase de mine în speranța de a-mi fura ceva...

— Spre Constantinopol, puiul meu cu ochii ca tăciunele, spre Istanbul.

De cum a rostit cuvintele, a început să-mi mângâie părul asemenea unei mame afectuoase. Prin acest gest al său reușise să-mi mai domolească temerile. Și tot ce gândisem doar cu puțin timp în urmă despre această femeie. Experiențele mele de mai târziu aveau să mă învețe că frica reprezintă începutul unor griji nefondate...

Când am aflat care era locul spre care ne îndreptam, m-am simțit destul de ușurată. Eu credeam că ne îndreptăm spre Veneția. De obicei, acest gen de nave comerciale se îndreptau spre locuri precum Veneția, în care inima comerțului bătea în ritmuri alerte. Veneția însemna un drum lung, în plus de asta auzisem că acolo tinerele erau închise în mănăstiri și aveau parte de o educație nemiloasă, iar călugărițele erau aspre și dure. Pe când mărețul Imperiu Otoman era mult mai bogat, era liber și, cel mai important, era amuzant...

— Puiule, nu voi permite să fii transformată într-o cerșetoare fără stăpân sau într-o sclavă ce poate fi aspru pedepsită. Vino cu mine; îl cunosc pe căpitanul acestei nave. Lasă-mă să i te prezint, nici nu-ți poți imagina porțile pe care le poți deschide cu frumusețea și tinerețea ta. Ar fi o mare pierdere ca o fecioară ca tine, a cărei frumusețe înveselește pe oricine, să cadă pe mâinile celor ce trăiesc pe străzile lăturalnice din Pera, cartierul înfiorător al Istanbulului. Tu ești demnă de palat, de gloriosul sultan otoman.

Am fost vrăjită de aceste cuvinte. Am fost fascinată. Firește că toată viața mea am fost lăudată și iubită, dar până în clipa aceasta nu am crezut, nu am îndrăznit să cred că sunt demnă

de ranguri atât de înalte. În uimirea mea, nu am mai fost în stare să o întreb pe femeie de ce se află în hambarul acela oribil, dacă îl cunoștea pe căpitan.

Amușisem, am reușit doar să zâmbesc. De cum m-a apucat de mână, m-a tras pe punte. De trei-patru ore nu mai inspirasem aer proaspăt. Aerul care mi-a umplut plămânii mi-a provocat o scurtă pierdere a cunoștinței, asemenea opiului...

Vedeam o groază de bărbați în jurul meu. De la cei mai înalți la pitici, de la grași la unii slăbănogi... Cei mai mulți dintre vâslași erau negri, iar cei care nu erau negri erau bărbați puternici și voinici adunați de prin toate colțurile lumii. Mănuirea vâslelor se făcea ritmat, cadențat. Când mă gândeam la toate astea, privirea mi s-a întâlnit cu cea a unui vâslaș de vreo douăzeci de ani. Neștiind ce să fac, de frică am întors capul, dar reușisem să-i observ privirea neînfricată și albastră ca adâncul mării. Duritatea acelor ochi înfrunta totul: suferința, sclavia, marea. M-am gândit că și marea, pe măsură ce-l privea în ochi pe acest flăcău, nu putea să nu i se supună. Chiar și eu simțeam că mă pierd în ochii lui. Îmi amintesc că am lăsat capul în jos și de rușine nu am mai fost în stare să privesc în jur. Când am avut curajul să-mi ridic capul, simțind că privirea de un albastru profund era încă ațintită asupra mea, am început să mă uit primprejur. Atâția bărbați, atâta agitație... Unii făcându-se că nu ne văd se loveau de noi și, fără să-și ceară scuze, plecau mai departe, pe când alții, entuziasmați la vederea unor femei, își lăsau treaba și începeau să ne privească. Pentru că strigătele mele au rămas fără răspuns în clipa în care am simțit pe piept mâna unui bărbat care puțea îngrozitor, mi-am dat seama că bătrâna plecase de lângă mine. Bărbatul rânjea arătându-și dinții murdari, după care a încercat să mă sărute. Îl loveam cu picioarele și îl plesneam peste față drept pedeapsă. Sunetul pe care fiecare lovitură de palmă îl scotea, îl percepeam ca pe un vuiet. Când n-am mai

avut putere, m-am lăsat în jos. De frică mi s-a făcut negru înaintea ochilor, iar zgomotele din jur au început să se îndepărteze; am simțit cum dintr-odată cad în „golul” despre care îmi vorbise tata. În brațele unui bărbat respingător...

Când am deschis ochii, eram întinsă pe jos, iar mirosul puternic de alge și mucegai, care acopereau scândurile îmbătrânite ale punții, îmi ardea gâtul. Tremuram și mă gândeam că s-ar putea să fi fost violată. Exista deja posibilitatea să nu mai fi fost mult prea lăudata fecioară, să fi căzut în dizgrație. Chiar în acel moment, am simțit pe obraz o atingere cunoscută care venea din inimă. Palmele acelea răspândeau o afecțiune plină de duioșie. Trebuie să fi făcut ochii mari de teamă, fiindcă imediat am auzit vocea bătrânei:

— Liniștește-te, fata mea. Grație viteazului nostru căpitan, ticălosul acela nu ți-a putut face niciun rău.

Când m-am uitat, lângă ea stătea un bărbat cu părul șaten, care i se revărsa încălzit pe umeri. Avea și o barbă scurtă. În timp ce mă ajuta să mă ridic, mi-a arătat cu mâna locul în care stătea întins cel care mă făcuse să leșin... Pentru a-mi arăta recunoștința față de el, m-am apropiat de căpitan și am făcut o reverență.

— Permiteți-mi să-mi exprim recunoștința, *bayan*¹. Sunt Anastasia Aretino, unica fiică a lui Pierre Aretino, paracliserul din Tinos. Sunt onorată că am cunoscut un căpitan puternic și viteaz ca dumneavoastră.

În timp ce vorbeam, mă străduiam, atât cât era cu putință, să țin pironită în ochii mei ca de cărbune privirea lui albastră. Ochii mei îndelung complimentați nu puteau face rău nimănui, în plus, puțin entuziasm ar fi putut chiar să mă ajute.

De îndată ce mi-am isprăvit vorba, din spatele căpitanului s-au ivit aceiași ochi albaștri scânteietori gata să dea foc punții.

¹ Domnule (n.red.).

Era bărbatul care a vorbit cu mine, m-a luat peste picior și nu mi-a permis să lămuresc lucrurile atunci când am fost supusă pipăielilor acelui pașă care mă impresionase atât de mult, dar în același timp era tălmaciul care mă fascinase profund... pe care-l strigasem delirând în întunericul tulburător al hambarului... Pentru că bănuisem că se află pe navă cu noi, el era ținta strigătelor mele, singura mea șansă la salvare. Faptul că-l vedeam acum, nu trezise în mine nici cea mai mică fărâmbă de emoție sau bucurie; poate că, încă înainte ca el să apară, îmi suprimasem deja toate sentimentele...

Tălmaciul a făcut un pas în față, ieșind din întunericul în care se afla; era fermecător, dar din cauza frumuseții pașei nu mi-am putut da seama de acest lucru de la început. Părul auriu și barba încărunțită se îmbinau într-o armonie ce nu putea trece neobservată. Cearcănele din jurul ochilor le-am interpretat ca pe niște semne ale oboselii. A vorbit sigur pe el și calm:

— V-ați prezentat fără să fiți întrebată...

Fără să-și termine vorba, s-a apropiat de mine cu aceeași pași lenți de parcă ieșea, iar și iar, din întuneric... Apucându-mă de unul din brațele pe care le țineam încrucișate la piept, mi-a pus mâna în palma lui. Ducând-o la buzele ce păreau atât de subțiri, a sărutat-o ușor.

— Nu trebuia să faceți asta. Înainte să ajungeți în portul din Istanbul trebuie să fi învățat aceste reguli de politețe. Cu plăcere..., a mai spus el întorcând spatele.

În timp ce el se pierdea în întuneric, căpitanul a salutat-o discret pe bătrână. Femeia m-a apucat de braț și, trăgându-mă, m-a dus înapoi în hambar. Mirosul urât și neplăcut mi-a dat același sentiment de slăbiciune pe care mi-l dăduse și aerul curat când am ieșit afară. Am început să mă frec la ochi. Bătrâna mă ținea strâns de mână, și acoperea orice zgomot cu vocea ei puternică.

Re: Cu mult, mult timp înainte să moară tata, Piyotin, negustorul de vinuri considerat unul dintre cei mai bogați oameni din sat, dăduse de veste tuturor că-i va cere permisiunea tatei ca fiul său, Markus, să se căsătorească cu mine. Tata a fost atât de încântat de acest lucru, încât noaptea în care s-a auzit vestea și-a petrecut-o cu ceilalți bețivani la singura cafenea din sat, situată undeva pe malul mării. Știa foarte bine că asta contravenea atât normelor religioase, cât și îndatoririlor sale, dar locul acesta nu era o mănăstire. În sat nu prea se organizau multe nunți, dar atunci când se întâmpla, distracția punea stăpânire pe toți. Era pentru prima oară când tata ignora interdicțiile. Chiar dacă asemeni fiecărui catolic se temea de poruncile și învățăturile Bibliei, nu mai putea face nimic pentru că îmbătrânea. În plus, vraciul satului spusese că va muri în cel mult cinci ani, chiar dacă va sta departe de vin și oboeală. Spusele vraciului m-au speriat foarte tare și mi-am pierdut răsuflarea, de parcă fusesem prinsă într-un vârtej. Firește că tata era atât de beat încât nu a fost în stare să citească asta pe fața mea. Și mai era ceva: lui îi era frică de moarte mai mult decât mie. Puteam să-mi dau seama de pe fața lui, din modul lui de a gândi sau din spusele sale cât de înspăimântătoare era îmbătrânirea. Îl provocam, ca și când eu m-aș fi aflat în fața morții; dacă el făcea un pas spre mine, eu mai făceam încă doi spre el. În cele din urmă, am prins ocazia de a țipa la tata, într-un moment în care i se tăia respirația... El mă privea cu ochii slăbiți de bătrânețe.

— Nu vreau să mă mărit tată, nu mă voi căsători. Am să rămân aici cu tine. Vreau să fiu aproape de biserică, tată... Vreau să am grijă de tine, de ce nu-mi dai voie! Ce ai de gând să faci după ce plec eu, să mergi la cafenea și să bei? Ai de gând să cânti cu Piyotin și să ajungi și mai păcătos? Sau Îl implori pe Cel de Sus să nu-ți ia viața?